

BETÆNKNING

**Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af yy 2013 om ændring af inatsisartutlov nr. 25 af 18. december 2012 om bygge- og anlægsarbejder ved storskalaprojekter (storskalaloven).
(Medlem af Naalakkersuisut for Erhverv og Råstoffer)**

Afgivet til forslagens 2. behandling

Erhvervsudvalget har under behandlingen bestået af:
Inatsisartutmedlem Knud Kristiansen (Atassut)
Inatsisartutmedlem Jens B. Frederiksen (Demokarterne)
Inatsisartutmedlem Ruth Heilmann (Siumut)
Inatsisartutmedlem Kalistat Lund (Inuit Ataqatigiit)
Inatsisartutmedlem Aqqaluaq B. Egede (Inuit Ataqatigiit)

Udvalget har efter 1. behandlingen under EM2013 gennemgået forslaget og fremlægger hermed sine overvejelser og vurderinger til Inatsisartuts behandling.

1. Forslagets indhold og formål

Inatsisartutlov nr. 25 af 18. december 2012 om bygge- og anlægsarbejder ved storskalaprojekter (storskalaloven) trådte i kraft den 1. januar 2013. Naalakkersuisut har endnu ikke meddelt tilladelser efter storskalaloven.

Storskalaloven har været genstand for betydelig offentlig debat. Nogle af de forhold, der særligt har været genstand for debat, er spørgsmålet om udenlandske arbejdstageres løn- og ansættelsesvilkår, kollektive overenskomster og udøvelse af arbejdsretlige rettigheder m.v. Særligt den gældende storskalalovs § 10 har givet anledning til drøftelser.

Naalakkersuisut har derfor med dette ændringsforslag ønsket at præcisere, hvordan arbejdsretlige regler finder anvendelse for udenlandske arbejdstagere i Grønland, og fastsætte yderligere bestemmelser om arbejdsretlige reglers anvendelse i forbindelse med storskalaprojekter, med henblik på at skabe større klarhed om disse forhold, og dermed lette arbejdet med og anvendelsen af reglerne for offentlige myndigheder, projektselskaber, arbejdstagerorganisationer og arbejdsgiverorganisationer.

Udvalget finder anledning til at tydeliggøre, at lovforslaget ikke ændrer på at storskalaloven alene finder anvendelse på storskalaprojekter, med et anlægsbudget på 5. milliarder kr. og derover.

2. Forslagets førstebehandling i Inatsisartut

Udvalget kan konstatere at der blandt partierne generel enighed om, at lovforslaget overordnet set var en præcisering af enkelte paragraffer i den eksisterende Storskalalov. Det blev under debatten fremført, at det ville være vigtigt, at lovændringen blev vedtaget af et enigt Lands-ting, således at det for alle parter står klart, hvilke regler der er gældende for gennemførelse af fremtidige storskalaprojekter i Grønland.

3. Høringssvar

Forslaget har i perioden 16. august – 13. september 2013 ligget på Selvstyrets høringsportal. Der er modtaget høringssvar fra følgende:

Departement for Finanser og Indenrigsanliggender, Departementet for Boliger, Natur og Miljø, Departementet for Sundhed og Infrastruktur, Grønlands Arbejdsgiverforening, S.I.K., KANUKOKA, Grønlandske Advokater, Justitsministeriet, IMAK, Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat., Royal Arctic, Qeqqata Kommunia, Akademikernes Sammenslutning i Grønland, IronBark, Zinc Limited.

Udvalget konstaterer, at flere af høringssvarene har været medvirkende til tekniske såvel som materielle ændringer, set i forhold til det oprindeligt fremsatte lovforslag. Udvalget har ikke kommentarer til høringsprocessen, men anser at denne har været af en passende længde.

3.1 Centrale høringssparternes kommentarer

Udvalget bemærker, at der blandt høringssparterne generelt også ses at være opbakning til de fremsatte ændringer til loven, ligesom der i flere tilfælde henvises til de i sin tid fremsendte høringssvar til det oprindelige forslag til Storskalalov, som blev grundigt behandlet på Inatsisartuts efterårssamling 2012. Udvalget har som førnævnt noteret sig at høringssvarene har resulteret i flere ændringer og tekniske specifikationer i forhold til det oprindeligt fremsatte lovforslag. Udvalget vil i den forbindelse dvæle ved centrale høringssvar og Naalakkersuits dialog med høringssparter, og vil i den forbindelse også knytte egne bemærkninger og betragtninger hertil.

3.1.2 Grønlands Arbejdsgiverforening finder det helt afgørende, at der nu arbejdes for en bred politisk opbakning til Storskalaloven med fastlæggelse af klare rammer for råstofsektoren, således at investorer og virksomheder får gennemskuelige og konkurrencedygtige rammebetingelser. GA. Finder, at der skal være en klarere definition af begreberne ”grønlandske

virksomheder, grønlandsk arbejdskraft og transportkunden". Endelig foreslår GA. Samstemmende med Royal Arctic, at RAL skal tilbydes transport på "first refusal" basis.

Naalakkersuisut bemærker hertil, at Naalakkersuisut i storskalatilladelsen fastsætter nærmere bestemmelser, der vil sikre anvendelsen af grønlandske virksomheder og grønlandsk arbejdskraft. I forbindelse med indgåelsen af IBA aftaler i henhold til denne lov vil arbejdsmarkedets parter være involveret, og dermed også have indflydelse på, hvordan grønlandske virksomheder skal afgrænses, med henblik på at opfylde kravene i IBA aftalen om anvendelsen af grønlandske virksomheder. Grønlandske arbejdstagere defineres også i IBA aftalen.

Vedrørende forslaget om at tilbyde RAL transport på first refusal basis anfører Naalakkersuisut, at det vil være alvorligt, hvis Grønlands konkurrenceevne i forhold til andre minelande skal belastes yderligere ved højere transportomkostninger end i omverdenen, og at der nok vil være mange rederier, der ikke vil bruge penge på at udarbejde tilbud på transportopgaven, hvis et statsejet monopol rederi bare efterfølgende kan tage opgaven, når de kender konkurrentens pris. Det vurderes endvidere, at forslaget vil være i strid med Grønlands internationale forpligtelser til ikke at opsætte tekniske handelshindringer.

Erhvervsudvalgets kommentar:

Udvalget finder umiddelbart at dialog er den mest farbare vej for en nærmere udfyldning af lovens rammer og intention. Det forudsættes således, at Naalakkersuisut i et løbende samarbejde med organisationerne om de kommende IBA - aftaler tilpasser disse aftaler, så de afspejler forholdene på arbejdsmarkedet og gavner vores virksomhedsstruktur. Det er udvalgets principielle standpunkt, at der i en rammelov som Storskalaloven, ikke kan lovgives helt ned i de mindste tekniske detaljer, men at lovgiver i denne sag udstikker rammerne og spillereglerne, som så efterfølgende kan udfyldes af de faglige organisationer og kommunerne samt Naalakkersuisut, der i den konkrete sag besidder den nødvendige faktuelle viden om de praktiske forhold. Udvalget skal i den forbindelse opfordre parterne til at løfte i flok i de kommende IBA-forhandlinger.

Udvalget forstår Naalakkersuisuts tøven i forhold til at inkorporere en first refusal¹ (læs første) bestemmelse for RAL i storskalaloven. Udvalget finder dog at Naalakkersuisut skal arbejde for at RAL i videst muligt omfang skal gives mulighed for at byde ind på transportopgaver i forbindelse med storskalaprojekter under almindelige konkurrencevilkår.

---

¹Førsteret: Ret til forud for alle andre at indgå en aftale på nærmere fastsatte vilkår.

3.1.3. SIK anfører blandt andet følgende betragtninger i sit høringsvar:

At forslagene til lovændringerne er et skridt i den rigtige retning. Grundløn er bare et af de lønelementer, som overenskomsterne regulerer. Når tillæg som f.eks. overtidstillæg, skifteholdstillæg, søn-og helligdagstillæg, akkordafsnstillæg og ret til dækning af udgifter til rejse, kost og logi holdes udenfor, indebærer dette at udenlandske arbejdstagere vil have en betydelig lavere løn end sammenlignelige grupper på det grønlandske arbejdsmarked.

SIK har foreslået at § 10c, stk. 1, ændres til

"I en kollektiv overenskomst eller en ansættelsesaftale for en udenlandsk arbejdstager kan der ikke fastsættes en lavere løn pr. time, end den timeløn incl. De relevante tillæg i forhold til arbejdsopgaven, der er fastsat i kollektive overenskomster mellem de mest repræsentative grønlandske arbejdsmarkedsparter".

SIKs bemærkninger har medført, at § 10c, stk. 1 er blevet omformuleret således, at minimumslønnen herefter omfatter grundløn og akkordafsnstillæg. Naalakkersuisut oplyser, at andre tillæg ikke er medtaget, da der er tale om en arbejdsstyrke, der er udstationeret midlertidigt i landet med henblik på at arbejde i en afgrænset periode og i en afgrænset arbejdsrelation. Udformningen af diverse tillæg vil være tæt knyttet til tilrettelæggelsen af arbejdet og arbejdstiden, som ofte vil indebære en anden balance mellem arbejdstiden i udstationeringsperioder og fritid i afspadseringsperioder. Naalakkersuisut finder derfor, at disse forhold bør reguleres i overenskomsten mellem arbejdstager og arbejdsgiver.

SIK bemærker videre, at *"en væsentlig svaghed i lovforslaget er også, at arbejdsgiver har adgang til at fratække udgifter til rejse, kost og logi i arbejdstagernes løn, jf. § 10c, stk. 3."*

SIKs bemærkning har givet anledning til at § 10c, stk.2-4 er blevet slettet således at lovforslaget herefter ikke indeholder bestemmelser om udgifter til kost og logi m.m.

Erhvervsudvalgets kommentar:

Udvalget konstaterer, at Naalakkersuisut har søgt at imødekomme de anliggender, SIK har fremført i deres høringssvar. Udvalget opfatter Naalakkersuisuts udsagn om at udformningen af diverse tillæg efterfølgende bør reguleres i en overenskomst, som en anerkendelse af, at SIK og andre faglige organisationer, har en væsentlig rolle at spille i forhold til udformningen af de endelige aftaler med arbejdsgiverne i kommende storskalaprojekter. Udvalget finder dog anledning til at bemærke, at SIKs ønske om at fjerne bestemmelserne om kost og logi vil medføre, at der fremover ikke er en øver grænse for, hvor meget arbejdsgiverne vil kunne trække arbejdstagerne i løn for leveret kost og logi.

Udvalget finder at denne manglende beskyttelse af arbejdstagerne ikke er hensigtsmæssig. I den nugældende lov (Inatsisartutlov nr. 25 af 18/12 2012) er der medtaget en regel herom, og i bemærkningerne til bestemmelsen er bl. a. anført:

"Reglen sikrer den ansatte mod at fraskrive sig retten til at kræve de løn- og ansættelsesvilkår, der er fastsat ved en overenskomst"

"Reglen skal beskytte den ansatte mod at arbejdsgiveren, som den stærkere part i en individuel aftale misbruger sin overlegenhed til at den ansatte fraskriver sig retten til en minimumsgrundløn".

Udover at sikre den ansatte en minimumsgrundløn vil en aftale ikke kunne gøres gældende til ugunst for den ansatte, hvis den fraskriver den ansatte retten til andre elementer, der skal betales af arbejdsgiveren efter en overenskomst".

Der er endvidere i lovens bemærkninger opstillet et regneeksempel, som angiver et skøn på 1.050,00 kr. som udgangspunkt for beregningen af det maksimale ugentlige fradrag for kost og logi m.m. Idet udvalget henviser til disse bemærkninger, forventer udvalget, at et fremtidigt skøn over disse udgifter vil afspejle et tilsvarende niveau.

Et enigt udvalg fremsætter på denne baggrund til dette forslags 2. behandling et ændringsforslag hvorefter der kan fastlægges en grænse for, hvilket beløb der kan fratrækkes i lønnen for levering af kost og logi. Udvalgets ændringsforslag vedlægges denne betænkning som bilag.

3.1.4. Grønlandske advokater finder blandt andet:

"At det er usædvanligt at nedfælde reglerne for den kollektive arbejdsret i Grønland i en lov, og under alle omstændigheder giver det ikke arbejdstagerorganisationerne en bedre retsstilling, end hvad der gælder i henhold til den "almindelige kollektive arbejdsret i Grønland", jf. de gentagne henvisninger hertil. § 10b synes derfor i denne henseende at være overflødig."

Naalakkersuisut bemærker hertil, at det på grund af den omfattende debat er fundet hensigtsmæssigt at slå fast i loven, at den almindelige kollektive arbejdsret i Grønland fortsat er gældende, og at arbejdstagerorganisationerne derfor har mulighed for at gøre brug af sædvanlige kampskridt.

Naalakkersuisut bemærker endvidere hertil, at hensigten med § 10a, stk. 3 er at præcisere kædeansvaret for projektselskabet for at sikre, at lovens krav til løn- og ansættelsesvilkår bliver opfyldt uanset hvem, der ansætter udenlandske arbejdstagere til brug for storskalaprojektet. På baggrund af bemærkningen fra Grønlandske Advokater er der lavet en tilføjelse i bemærkningen til § 10a, stk. 3, hvor det fremgår, at "Kædeansvaret vedrører lovens krav til løn- og ansættelsesvilkår."

Erhvervsudvalgets kommentar

Udvalget finder det helt passende, at loven præcisere kædeansvaret således, at hovedentreprenøren ikke juridisk kan gemme sig bag en underleverandør, hvis der skulle opstå uregelmæssigheder f. eks i forbindelse med løn og arbejdsforhold. Det er vigtigt, at der utvetydigt kan placeres et ansvar hos hovedentreprenøren, således at der omgående kan gribes ind fra Naalakkersuisuts side, hvis dette måtte skønnes nødvendigt.

4. Udvalgets behandling af forslaget

Det nuværende lovforslag rummer en række tekniske og sproglige tilpasninger af storskalaloven. Det oprindelige lovforslag til Storskalaloven medførte en væsentlig debat og gav anledning til en række ændringsforslag fra det daværende Erhvervsudvalg.

Det er udvalgets principielle holdning at tiden nu er ind til, at loven skal stå sin prøve i praksis, og at tiden er inde til, at den skal implementeres. Udvalget konstaterer, at der blandt partierne også generelt er konsensus om at støtte op om lovforslaget, således at rammebetingelserne for kommende storskalaprojekter hermed kan fastlægges på baggrund af den størst mulige politiske enighed.

Udvalget anser, at usikkerhed omkring de store linjer i erhvervspolitikken er skadelig for vores erhvervsudvikling, og det er derfor vigtigt at sende et så entydigt politisk signal som muligt til omverdenen. Erhvervsudvalget har noteret sig at London Mining, har fået en udnyttelsestilladelse i forbindelse med ISUA-projektet. Det står dog tilbage for selskabet at rejse ca. 14. mia.kr for at projektet kan realiseres. Udvalget skal dog for en god ordens skyld nævne at storskalaloven ikke kun er udarbejdet med henblik på at regulere storskalaprojekter på råstofområdet. Lovforslaget vil således også have en betydning for alle andre typer af storskalaprojekter for eksempel Alcoa's aluminiumssmelter projekt i Maniitsoq.

Udvalget nærer håb om, at en endelig fastlæggelse af storskalaloven vil være en håndsrækning til de selskaber, der aktuelt ønsker at etablere storskalaprojekter på Grønland, således at disse projekter har de nødvendige rammer for en realisering.

Udvalget medgiver, at det altid principielt kan hævdes, at der er rum for forbedringer i et ethvert givet lovforslag. Imidlertid er det også lovgivers ansvar at reagere effektivt på forhold og udviklinger i vort samfund, der kræver regulering. Der er derfor altid forskellige hensyn som skal forenes og afvejes i vort arbejde.

Det er således udvalgets naturlige forventning, at Naalakkersuisut nøje vil følge, hvorledes loven fremover fungerer i praksis, såfremt et storskalaprojekt realiseres. Udvalget, forventer at Naalakkersuisut løbende tilser, at lønvilkår m. v. for tilkaldt arbejdskraft ikke forringes ved en omgæelse af regelsættet.

5. Udvalgets indstilling

Et enigt udvalg indstiller ændringsforslaget til vedtagelse

Særudtalelse fra Inuit Ataqatigiit:

Vi har ellers forsøgt at komme til et kompromis om at udvalget skulle have længere tid til behandlingen af storskalaloven, idet udvalget ikke fuldt ud har sikret sig at der fejlagtigt ikke gives vilkår i modstrid med ILO-konventionen og rettighedsvilkår for arbejdstagere. Følgende ILO-konventioner bør gives en grundig afklaring: ILO konvention nr. 29 - 87 - 94 - 98 - 105 - 110 - 111 og nr. 169.

Udvalget har dog forsøgt at sikre sig at udefrakommende arbejdskraft og hjemmehørende arbejdskraft og virksomheder skal behandles ligeligt. Herunder bør Naalakkersuisut forsøge at sikre igennem IBA-aftaler, at bane vej for en høj standard for grønlandske virksomheder og arbejdstagere. Derfor er det vigtigt at forsvare arbejdstagernes rettigheder som minoritet i deres land efter gældende menneskerettighedsbestemmelser.

Inatsisartutlov om bygge- og anlægsarbejder ved storskalaprojekter bør udarbejdes med fokus på gode vilkår til arbejdstagerne. Derfor er det vigtigt at udvalget skal have god tid til og mulighed for at vurdere og sikre, om beslutningsgrundlaget er korrekt. Men den fornødne tid fra koalitionen er ikke blevet givet fuldt ud.

Inuit Ataqatigiit vil gerne påpege at der kan være tvivlsspørgsmål i forbindelse med pågældende lov, da menneskerettighedsbestemmelserne er afgørende for sikring af arbejdstagernes vilkår og brugen af bestemmelserne. Inuit Ataqatigiit har ellers krævet at få undersøgt arbejdstagernes rettigheder grundigt, men dette blev ikke imødekommet.

Vi skal med kritik særligt påpege, at der efter beslutningen kan opstå tvivlsspørgsmål med Inatsisartutloven i forhold til vilkår for både udefrakommende og hjemmehørende arbejdstagere. For at undgå dette har Inuit Ataqatigiit ellers krævet længere tid til at udvalget kan undersøge forholdene.

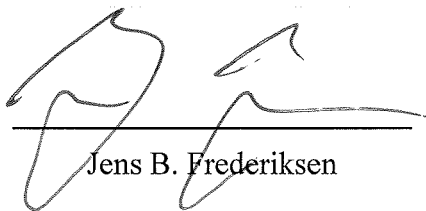
Imidlertid er parterne kommet til et kompromis og er enige om de i loven overordnede emner. Derfor er Inuit Ataqatigiit tilfreds med at flere af vores ændringsforslag er medtaget. Således har vi fået grundlag til at stemme os enige.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

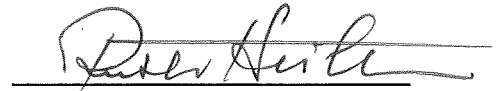

Knud Kristiansen

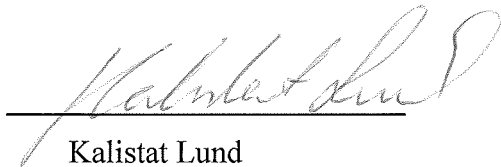
Formand

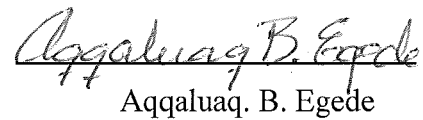
Jens B. Frederiksen

Ruth Heilmann

Kalistat Lund

Aqqaluaq. B. Egede

Ændringsforslag

til

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx om ændring af inatsisartutlov om bygge- og anlægsarbejder ved storskalaprojekter

Fremsat af Erhvervsudvalget til 2. behandlingen.

Til § 1

1. I nr. 3 indsættes i § 10 c som stk. 2-4:

”Stk. 2. En udenlandsk arbejdstagers arbejdsgiver skal sørge for, og dække omkostningerne i forbindelse med, arbejdstagerens kost og logi, arbejdsbeklædning, frirejser og forsikring.

Stk. 3. Ved opgørelse af en løn fastsat i en kollektiv overenskomst eller en ansættelsesaftale for en udenlandsk arbejdstager kan indregnes værdi af kost og logi, beklædningsudgifter, frirejser og forsikring, i det omfang den samlede værdi deraf ikke er større end et bestemt beløb om ugen, jf. stk. 4.

Stk. 4. Beløbet nævnt i stk. 3 fastsættes af Naalakkersuisut ved udstedelse af en bekendtgørelse derom og på grundlag af Naalakkersuisut's skønsmæssige vurdering af den samlede værdi af kost og logi, beklædningsudgifter, frirejser og forsikring. Med virkning fra 1. januar året efter Naalakkersuisut's udstedelse af bekendtgørelsen reguleres beløbet fastsat i bekendtgørelsen årligt i overensstemmelse med ændringen i det grønlandske forbrugerprisindeks.”

Bemærkninger til ændringsforslaget

Ændringsforslaget indebærer, at det i forslagets § 10 c, stk. 2, udtrykkeligt fastsættes, at arbejdsgiveren for en udenlandsk arbejdstager har pligt til at sørge for, og til at dække omkostningerne i forbindelse med, arbejdstagerens kost og logi, arbejdsbeklædning, frirejser og forsikring.

Ved opgørelse af en udenlandsk arbejdstagers grundløn kan arbejdsgiveren indregne værdien af sådan kost og logi, beklædningsudgifter, frirejser, forsikring m.v., jf. ændringsforslagets § 10 c, stk. 3. Dette sikrer en vis grad af købekraftsmæssig lighed mellem grønlandske arbejdstagere og udenlandske arbejdstagere i Grønland. En grønlandsk arbejdstager har ligeledes udgifter til kost og logi, og forsikring og kan også have udgifter til arbejdsbeklædning og ferierejser. Efter fradrag af værdien af disse udgifter er den kontante nettoløn for en grønlandsk arbejdstager derfor ligeledes lavere end den grønlandske mindsteløn eller anden aftalte løn. *Fuldstændig* købekraftsmæssig lighed mellem grønlandske arbejdstagere og udenlandske arbejdstagere sikrer forslaget dog ikke: Grønlandske arbejdstagere kan i kraft af overenskomst have ret til f.eks. arbejdsbeklædning eller frirejser,

som ikke indregnes i grundlønnen. Hertil kommer, at grønlandske arbejdstagere som udgangspunkt ikke har behov for at tegne forsikring til dækning af udgifter til lægehjælp m.v., idet de er omfattet af den gratis adgang til sundhedsvæsenets ydelser.

I ændringsforslagets § 10 c, stk. 3 og 4, bestemmes det, at det maksimale beløb, en arbejdsgiver kan indregne i en udenlandsk arbejdstagers grundløn, fastsættes af Naalakkersuisut ved udstedelse af en bekendtgørelse derom. Det maksimale beløb fastsættes på grundlag af Naalakkersuisut's skønsmæssige vurdering af den samlede værdi af kost og logi, beklædningsudgifter, frirejser og forsikring. På denne måde sikres det, at værdien ikke fastsættes uforholdsmæssigt højt af arbejdsgiveren. Hvis dette var muligt, ville arbejdsgiveren kunne udhule grundlønnen for en udenlandsk arbejdstager. Forslaget fastholder således denne beskyttelse af en udenlandsk arbejdstager.